

Základní body reformy důchodového systému

Současný důchodový systém v ČR je nediverzifikovaný a nepřiměřeně solidární, což jej činí dlouhodobě finančně neudržitelným v konečném důsledku jak pro stát, tak i z pohledu jednotlivce. Je nutné akceptovat, že pro zajištění finanční rovnováhy průběžně financovaného základního důchodového pojištění, a tudíž pro plné krytí jeho budoucích závazků zdroji, je nezbytné pokračovat v postupných parametrických úpravách průběžně financovaného základního důchodového pojištění a dále v jeho doplnění o tzv. kapitalizační pilíř. Vlastní podoba kapitalizačního pilíře by měla splňovat požadavky bezpečnosti správy svěřených prostředků a současně minimalizace nákladů spojených se získáváním klientů a správou klientských prostředků.

Problematika důchodového systému spadá do působnosti resortu MPSV a MF. MPSV je odpovědné za průběžně financovaný pilíř (základní důchodové pojištění). Kapitalizační pilíře (II. a III.) jsou v působnosti MF (ve spolupráci s ČNB).

Návrhy vychází ze závěrů první i druhé tzv. Bezděkovy komise a z koaliční smlouvy i vládního prohlášení.

Cíle a principy důchodové reformy

Cílem důchodové reformy je dosáhnout sociálně přiměřených a dlouhodobě finančně udržitelných důchodů při respektování následujících principů:

1. Diverzifikace důchodového systému prostřednictvím vícepilířové důchodové soustavy spojující přednosti a vyvažující rizika průběžně a fondově financovaných důchodových pilířů a umožňujících zajistit účelnou kombinaci solidárních a ekvivalentních prvků.
2. Fiskální udržitelnosti důchodového systému.
3. Rozložení mezigeneračního břemene.
4. Zvýšení ekvivalence důchodového systému.

A. Parametrické úpravy průběžně financovaného základního důchodového pojištění

- I) Změny v konstrukci výpočtu důchodu (30.9.2011) a změny maximálního vyměřovacího základu pro pojistné (2012).
- II) Změny ve způsobu valorizace vyplácených důchodů (2012).
- III) Zvyšování důchodového věku (2012).
- IV) Informační povinnosti ČSSZ (2013).
- V) Vznik jednoho inkasního místa (2013).
- VI) Ostatní (2012 – 2015).

I) Změny v konstrukci výpočtu důchodu a maximálním vyměřovacím základem pro pojistné.

Pomocí změn ve vzorci pro výpočet důchodu posílit ekvivalenci, tj. zmenšit rozdíly v míře náhrady (poměru důchodu vůči předchozímu příjmu) u různých příjmových skupin, a to v reakci na nález Ústavního soudu z dubna letošního roku.

Popis zadání: Oproti současnému stavu dojde k posunu druhé redukční hranice z dnešních 27 000 Kč na 300 % PM, snížení zápočtu mezi první a druhou redukční hranicí na 23 %, snížení zápočtu nad druhou redukční hranicí na 0 % a rozšíření rozhodného období na celoživotní. Detailní nastavení je popsáno v následující tabulce:

Tabulka 1: Základní (cílové) nastavení – navrhované řešení

	Současný stav	Navrhovaný stav
Maximální vyměřovací základ pro pojistné	600% PM	300 % PM (74 218 Kč)*
Rozhodné období	25 (30) let	Celoživotní
Základní výměra	2170 Kč (≈ 9% PM)	9 % PM
Zápočet za každý rok pojištění	1,5 %	1.5 %
1. Redukční hranice	10500 Kč (≈ 45%PM)	44 % PM
2. Redukční hranice	27000 Kč (≈ 116% PM)	300 % PM
Zápočet do 1. redukční hranice	100 %	100 %
Zápočet do 2. redukční hranice	30 %	23 %
Zápočet nad 2. redukční hranici	10%	0 %

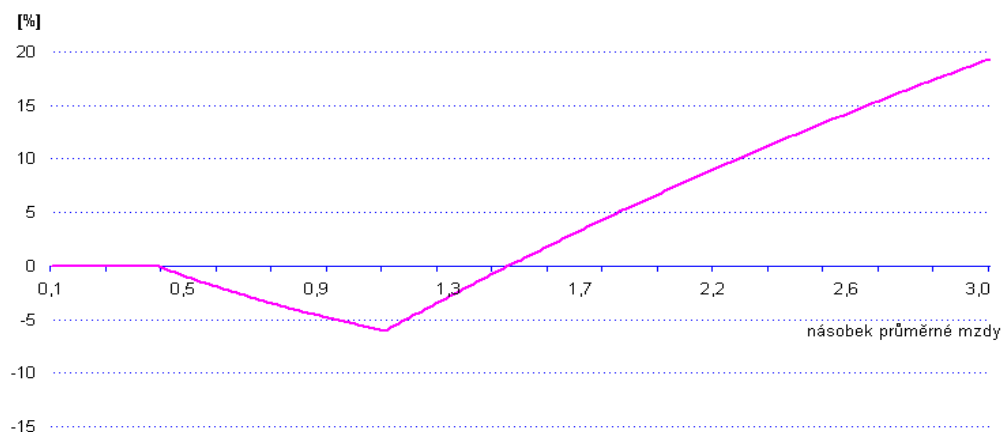
Dopad do státního rozpočtu: Uvedené opatření povede ke snížení výdajů na nově přiznávané důchody, a tím k úspoře financí dle následující tabulky:

Tabulka 2: Dopady změn v konstrukci výpočtu důchodu v mld. Kč – roční stav*

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Roční dopad	0,0	0,5	1,2	2,0	2,7	3,6	4,4	5,1	6,0	6,8

Časová realizovatelnost: Od 30. 9 .2011 s ohledem na termín určený nálezem ÚS.

Graf: Relativní změna náhradového poměru oproti současnému stavu u jedinců s dobou pojištění 40 let

Zpřísnění předčasných důchodů

Popis zadání: Oproti současnému stavu dojde ke zvýšení procentní sazby krácení starobního důchodu při předčasném odchodu do důchodu, a to následovně:

	Současný stav	Navrhovaný stav
Krácení předčasných důchodů	0,9 % do 720. dne; 1,5 % od 721. dne)	0,9 % do 360. dne; 1,2 % od 361. dne do 720. dne; 1,5 % od 721. dne

Toto opatření povede ke snížení výše procentní výměry předčasných starobních důchodů v případě odchodu do důchodu v období od 361. kalendářního dne do 720. kalendářního dne před dosažením důchodového věku.

Dopad do státního rozpočtu: Vzhledem k nemožnosti predikce změny v počtu a struktuře předčasně přiznávaných důchodů nelze s jistotou vyčíslit finanční dopady daného opatření.

Snížení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné na úroveň trojnásobku průměrné mzdy.

Popis zadání: Dojde ke snížení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné na 36 násobek průměrné mzdy [ze současného 72 násobku]. Institut maximálního vyměřovacího základu pro pojistné je již v zákoně upraven, jde tedy pouze o úpravu jeho výše.

Dopad do státního rozpočtu: Uvedené opatření povede k výpadku příjmů z pojistného dle následující tabulky:

Tabulka 3: Dopady změn v maximálním vyměřovacím základu v mld. Kč – roční stav

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Roční dopad	0,0	-11,9	-12,4	-13,0	-13,7	-14,3	-14,9	-15,6	-16,3	-17,0

Časová realizovatelnost: Od 2012 . Bude součástí řešení nálezu ÚS.

II) Změny ve způsobu valorizace vyplácených důchodů.

Zpřesnění pravidel pro zvyšování vyplácených důchodů.

Popis zadání: Bude zrušena možnost vlády rozhodovat o výši a způsobu zvýšení důchodů. Celkové zvýšení vyplácených důchodů bude odpovídat růstu indexu spotřebitelských cen a jedné třetině růstu reálných mezd. Zvýšení základní výměry přitom bude odpovídat růstu průměrné mzdy a zvýšení procentní výměry bude činit tolik procent, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry a částky zvýšení procentní výměry odpovídal procentu růstu cen a jedné třetině růstu reálných mezd. O zvyšování důchodů již nebude rozhodovat vláda nařízením, ale bude stanoveno vyhláškou MPSV podle zákonem o důchodovém pojištění přesně stanovených pravidel.

Dopad do státního rozpočtu: Finanční dopad změny nelze vyčíslit, neboť současná pravidla pro zvyšování důchodů dávají vládě relativně velký prostor pro rozhodování o konkrétním zvýšení důchodů a nelze proto dovozovat, jaké by bylo rozhodnutí vlády o zvýšení důchodů v budoucích letech.

Časová realizovatelnost: Od 1. 1. 2012. Bude součástí řešení nálezu ÚS.

III) Zvyšování důchodového věku.

Zrychlení tempa zvyšování důchodového věku u žen na 6 měsíců (ze současných 4) ročně s cílem sjednocení důchodového věku na 65 let pro muže i ženy; pro muže bude dosavadní tempo zvyšování důchodového věku (2 měsíce ročně) zachováno.

Popis zadání: Podle současné platné právní úpravy se důchodový věk postupně zvyšuje, a to o 2 měsíce pro muže a 4 měsíce pro ženy s cílovým stavem 65 let pro muže a 62 – 65 let pro ženy v závislosti na počtu vychovaných dětí. Tohoto stavu bude dosaženo v letech 2030 a 2031 (resp. 2027). Zrychlení tempa zvyšování povede k dosažení cílového stavu u žen s 5 a více dětmi v roce 2036, neboť zde je cílový důchodový věk vyšší než dle platné úpravy.¹

¹ Pozitivní efekty spojené s urychlením zvyšování důchodového věku je případně možné dále posílit zpřísněním možnosti odchodu do předčasného důchodu, a to zkrácením období předčasnosti ze současných 3 (resp. postupně až 5) let na 2 roky.

Dopad do státního rozpočtu:

Tabulka 4: Dopady změn ve zvyšování důchodového věku v mld. Kč – roční stav

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Změna věkové hranice	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	1,6	2,0	3,8	4,1	3,9

Časová realizovatelnost: Platnost od 1. 1. 2012. Bude součástí řešení nálezu ÚS. Faktická účinnost po roce 2012 (nejprve s dopadem do předčasných důchodů).

IV) Informační povinnosti ČSSZ.

- 1) ČSSZ bude mít po skončení kalendářního roku zákonnou povinnost poskytnout každému pojištěnci základního důchodového pojištění informaci o evidenci údajů rozhodných pro budoucí důchod.

Popis zadání: ČSSZ umožní jednotlivým pojištěncům, na základě informací zaslaných na evidenčních listech důchodového pojištění, přístup (vzdálený pomocí webové aplikace nebo na OSSZ) k údajům o tom, jaký u nich eviduje vyměřovací základ za uplynulý rok spolu s přepočtem na zaplacené pojistné (pomocí platných sazeb a maximálního vyměřovacího základu), a to v členění za pojištěnce a zaměstnavatele. Řešení bude vyžadovat uložení zákonné povinnosti zaměstnavatelům zasílat ČSSZ evidenční listy elektronicky ve formě datové věty. Po vzniku jednoho inkasního místa (JIM) by informaci o zaplaceném pojistném poskytlo JIM a ČSSZ by realizovala pouze povinnost poskytnout informace o vyměřovacích základech.

Dopad do státního rozpočtu: Bude řešeno v rámci projektu ČSSZ č. 159 „Vytvoření informačního a komunikačního rozhraní ČSSZ za účelem poskytování informací klientům“ s počátkem 1. 12. 2010, tzn. bez dodatečných nákladů. V případě, že by požadavek na zpřístupněné informace šel nad rámec řešení v projektu č. 159 vyžádá si dodatečné administrativní náklady na vytvoření příslušných aplikací – je třeba řešit s ohledem na vznik JIM (nutné zvážit zda má existovat přechodný stav před vznikem JIM, který si vyžádá dodatečné finanční zdroje).

Časová realizovatelnost: Platnost od 2011. Účinnost nejdříve na konci roku 2013 v souvislosti s realizací projektu ČSSZ č. 159. V případě požadavku nad rámec řešení v projektu č. 159 později.

- 2) ČSSZ provede výpočet teoretické výše důchodu ze základního důchodového pojištění, a to na základě stávajících pravidel výpočtu důchodu a odvedeného pojistného na důchodové pojištění.

Popis zadání: Pojištěncům bude umožněno zjistit informaci o teoretické výši jejich starobního důchodu, přičemž se bude vycházet z údajů, které obsahuje evidence ČSSZ. Výpočet důchodu bude pouze informativní a nebude zakládat žádný nárok na budoucí plnění. Bude doplněno mediální kampaní upozorňující na potřebu spoření na stáří.

Dopad do státního rozpočtu: Vyžádá si dodatečné administrativní náklady na vytvoření příslušných aplikací či úpravu stávajících. Náklady se budou pohybovat od 5,8 mil. Kč (při úpravě stávajících aplikací) až po 28 mil. Kč v případě tvorby nových aplikací.

Časová realizovatelnost: Platnost od 2012. Účinnost nejdříve v druhé polovině roku 2013 v návaznosti na zavedení klientského portálu.

V) Vznik jednoho inkasního místa.

Začlenění výběru pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti do Jednoho inkasního místa.

Popis zadání: Projekt jednoho inkasního místa (JIM) předpokládá vytvoření jednoho inkasního místa pro daně, clo a pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Po stránce institucionální bude JIM vytvořen na bázi orgánů dnešní daňové správy (územních finančních orgánů), která přebere fiskální kompetence celní správy a kompetence k výběru pojistného od orgánů sociálního zabezpečení a od zdravotních pojišťoven. Podrobnější podobu projektu obsahuje materiál „Koncepte vytvoření jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů (JIM)“, který vzala na vědomí vláda usnesením č. 377 ze dne 24. května 2010.

Dopad do státního rozpočtu: Finanční dopad ještě není plně vyhodnocen.

Časová realizovatelnost: Realizace JIM by proběhne v několika krocích, přičemž hlavním mezníkem bude rok 2013, cílového stavu kompletního vytvoření JIM by mělo být dosaženo v roce 2014.

VI) Ostatní.

1) Opatření, kde se předpokládá realizace spolu s řešením nálezu ÚS

a) Změna podmínek nároku na vdovský/vdovecký důchod.

Popis zadání: Dojde ke zpřísnění podmínek pro trvání nároku na vdovský/vdovecký důchod po uplynutí doby jednoho roku od úmrtí manžela/manželky (důvodem již nebude péče pozůstalého o osobu závislou ve stupni II). Dojde ke zrušení nároku na jednorázovou výplatu 12 měsíčních splátek vdovských/vdoveckých důchodů při uzavření nového manželství. Lhůta pro možnost opětovného vzniku nároku na vdovský/vdovecký důchod, pokud dojde znovu ke splnění stanovených podmínek, se zkracuje z pěti let na dva roky.

Dopad do státního rozpočtu: Dopady budou spíše zanedbatelné.

Časová realizovatelnost: Platnost 2012.

b) Omezení možnosti použití institutu mimořádného stanovení minimální výše důchodu některým invalidním pojištěncům.

Popis zadání: Jako určitou výjimku ze základní podmínky pro nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, tj. z podmínky získání potřebné doby pojištění, umožňuje zákon o důchodovém pojištění i vznik nároku na tento důchod v případě, že osoba dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území ČR a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu. Výše procentní výměry tohoto důchodu (tedy v případě, kdy nejsou k dispozici příjmy, z nichž by se provedl výpočet) se odvozuje stanoveným způsobem ze všeobecného vyměřovacího základu (tedy v podstatě z průměrné mzdy v národním hospodářství). Dávka takového charakteru však systémově do základního důchodového pojištění nepatří a při přípravě nyní platného zákona o důchodovém pojištění se předpokládala pouze její dočasná existence, do doby, než bude příslušná právní úprava sociálního zabezpečení v těchto případech zapracována do jiného sociálního (nepojistného) systému, než je základní důchodové pojištění. Tato dávka (invalidní důchod tzv. invalidů z mládí) proto bude v základním důchodovém pojištění zrušena a nahrazena dávkou z jiného sociálního systému. Uvedeným způsobem se stanoví rovněž výše procentní výměry i tzv. mladým invalidům (invalidita vznikla před dosažením věku 28 let) a dokonce i všem invalidům, pokud získali dobu pojištění aspoň 15 roků. Jde v podstatě o zvláštní minimální výši procentní výměry pouze v případě invalidních důchodů (obecně činí minimální výše procentní výměry 770 Kč). Možnost shora uvedeného mimořádného stanovení výše procentní výměry důchodu se ponechá pouze pro tzv. invalidy z mládí, a to do doby než dojde k jejich nahrazení jinou dávkou z jiného sociálního systému a dále za stanovených podmínek i pro pojištěnce, kteří byli v době vzniku invalidity mladší 28 let.

Dopad do státního rozpočtu: Dopady budou spíše zanedbatelné.

Časová realizovatelnost: Platnost 2012

c) Zpřesnění podmínek pro hodnocení náhradní doby pojištění.

Popis zadání: Náhradní doba pojištění se bude nově hodnotit pouze za situace, kdy v období před nebo po jejím získání bude fyzická osoba účastna českého důchodového pojištění, nestanoví-li jinak dvoustranná smlouva o sociálním zabezpečení nebo není-li komunitárním právem upraveno jinak. Pokud ke dni účinnosti navrhovaného opatření trvá náhradní doba důchodového pojištění, platí tato zásada obdobně.

Dopad do státního rozpočtu: Dopady budou spíše zanedbatelné.

Časová realizovatelnost: Platnost 2012

d) Institut odstraňování tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení (tj. zmocnění ministra k mimořádným řešením v konkrétních případech, i když nejsou splněny zákonem výslovně stanovené podmínky), se omezí. Odstraňovat tvrdosti bude možné jen v případě obecně vymezeného okruhu případů určených ministrem práce a sociálních věcí v dohodě s ministry obrany, vnitra a spravedlnosti s tím, že ministr práce a sociálních věcí pověří rozhodováním v těchto případech Českou správu sociálního zabezpečení.

Popis zadání: Platná právní úprava obsahuje zmocnění pro ministra práce a sociálních věcí umožňující mimořádné řešení v individuálních případech formou odstranění tvrdostí („tvrdých“ dopadů právní úpravy), které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení. Obdobné zmocnění mají i ministři obrany, vnitra a spravedlnosti, a to v oboru své působnosti (tj. v případě příslušníků ozbrojených sil a sborů). To prakticky znamená, že ministr práce a sociálních věcí (a ministři obrany, vnitra a spravedlnosti) může po rozhodnutí nositele pojištění o zamítnutí žádosti občana o důchod z povinného státního základního důchodové pojištění pojištěnce pro nesplnění podmínek pro nárok na důchod výslovně stanovených zákonem, tyto podmínky prominout nebo může rozhodnout o zvýšení přiznaného důchodu v důsledku zohlednění skutečností mimo rámec zákona o důchodovém pojištění, příp. prominout přeplatek vzniklý neoprávněnou výplatou důchodu. Rozhodnutí o přiznání důchodu nebo jeho zvýšení přitom mají dlouhodobé finanční dopady do budoucna, a to i v řádu desítek let. Tato rozhodnutí ministra, jako jediné možné osoby, jsou věci pouze jeho volné úvahy. Právní předpisy blíže nedefinují, co se rozumí tvrdostí zákona. Podle získaných informací obdobný institut v zahraničních důchodových systémech neexistuje s tím, že do moderního zákonodárství nepatří. V souvislosti s důchodovou reformou byl tento institut zrušen i na Slovensku, kde do té doby existoval jako pozůstatek z období společného státu a společné právní úpravy důchodového pojištění. Proto se navrhuje zavést místo individuálního odstraňování tvrdostí a rozhodování o nich institut „plošného“ (hromadného) odstraňování tvrdosti zákona pro zcela mimořádné okruhy případů, přičemž vymezený okruh případů určí ministr práce a sociálních věcí v dohodě s ministry obrany, vnitra a spravedlnosti s tím, že ministr práce a sociálních věcí pověří rozhodováním v těchto případech ČSSZ; pravomoc ostatních příslušných ministrů zůstane nedotčena, zužuje se pouze její rozsah.

Dopad do státního rozpočtu: Dopady budou spíše zanedbatelné.

Časová realizovatelnost: Platnost 2012

2) Opatření realizovaná v následných krocích

a) Pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu budou náhradní doby pojištění hodnoceny fiktivním příjmem namísto jejich vyloučení.

Popis zadání: Podle platné právní úpravy se náhradní doby pojištění pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu vyloučují, tzn. že jsou hodnoceny na základě příjmů dosahovaných mimo tuto náhradní dobu, tj. u každého pojištěnce jinak. Náhradní doba (tedy i doba stejného druhu trvajících po stejnou dobu) se u dvou jedinců projeví různě ve výši jejich důchodu, a to s ohledem na příjmy získané mimo období náhradních dob pojištění. To může vést i k tomu, že jedinec získává za období náhradní doby pojištění (kdy neplatí pojistné) vyšší důchodové nároky než ten, kdo pojistné platí. Řešením tohoto stavu je nahrazení institutu vyloučené doby (v podstatě náhradní doba pojištění spadající do rozhodného období, z něhož se zjišťují příjmy pro výpočet důchodu) fiktivním příjmem, což by znamenalo nahrazení náhradní doby pojištění, resp. vyloučené doby, vyměřovacím základem. Namísto vyloučení určitého období se nově bude za rozhodný příjem považovat stanovené % průměrné mzdy, a to v závislosti na charakteru a významu té které doby.

Dopad do státního rozpočtu: Vyžádá si dodatečné administrativní výdaje, které vyčíslí ČSSZ. Dopad do výdajů bude z počátku spíše zanedbatelný, neboť významná část náhradních dob pojištění nespadá do rozhodného období.

Časová realizovatelnost: Příprava detailního konceptu řešení (včetně začlenění opatření k bodu 6) 2012. Účinnost je závislá schválení konceptu řešení a na připravenosti ČSSZ.

b) Invalidní důchody budou nově vypláceny pouze do dosažení důchodového věku. Poté dojde k jejich transformaci na důchody starobní. Nárok na invalidní důchod nově nevznikne v situaci, kdy již vznikl nárok na tzv. předčasný starobní důchod.

Popis zadání: Podle platné právní úpravy (po parametrických změnách od roku 2010) jsou invalidní důchody vyplácené pouze do dosažení věku 65 let, poté se mění na důchody starobní. Nově bude tímto věkem důchodový věk pojištěnce. To znamená, že až do sjednocení důchodového věku bude věková hranice pro změnu invalidního důchodu na starobní důchod různá. Invalidní důchod již není možné přiznat v situaci, kdy má pojištěnec nárok na starobní důchod. Nově by byl zohledněn i nárok na předčasný starobní důchod (podle zákona o důchodovém pojištění se předčasný starobní důchod přizná nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu; za den vzniku nároku na tento důchod se považuje den, od něhož je tento důchod přiznán). Opatření bude mít dopad na nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání) a náhradu za ztrátu na služebním příjmu (platu) po skončení neschopnosti ke službě. Bude třeba zjistit dopady do jiných oblastí (např. zaměstnanost).

Dopad do státního rozpočtu: Dodatečné administrativní náklady, které vyčíslí ČSSZ.

Časová realizovatelnost: Příprava detailního konceptu řešení 2012; bude třeba stanovit zda půjde o postupné snížení věkové hranice či nikoliv. Účinnost je nutné konzultovat s ČSSZ s ohledem na její připravenost.

c) Zavedení mechanismu sdílení vyměřovacích základů mezi manželi, který zajistí rozdělení příjmu obou manželů pro účely stanovení jejich důchodových nároků.

Popis zadání: V situaci, kdy manželství trvá po celý kalendářní rok a oba manželé jsou celý kalendářní rok účastní důchodového pojištění, se roční vyměřovací základ, který slouží pro účely stanovení výše důchodu, každého z nich, určí jako jedna polovina sumy vyměřovacích základů obou.

Dopad do státního rozpočtu: Vyžádá si dodatečné administrativní výdaje, které vyčíslí ČSSZ. Dopad do výdajů bude záviset na konstrukci výpočtu důchodu a míře příjmové solidarity. V současné podobě důchodového vzorce bude spíše zanedbatelný.

Časová realizovatelnost: V návaznosti na bod 2a. Je nutné sladit s existencí maximálního vyměřovacího základu pro pojistné.

d) U nově přiznávaných vdovských a vdoveckých důchodů bude zrušena podmínka pro trvání nároku spočívající v dosažení stanoveného věku.

Popis zadání: Vdovský (vdovecký) důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela (manželky). Po uplynutí této doby nárok trvá při splnění zákonem daných podmínek. Jednou z těchto podmínek je dosažení věku alespoň o 4 roky nižšího než je důchodový věk mužů stejného data narození. Tato podmínka bude zrušena a výplata vdovského (vdoveckého) důchodu bude po jednom roce zastavena (za předpokladu, že není splněna jiná z podmínek).

Za sociální událost, která je předpokladem pro trvání nároku na vdovský (vdovecký) důchod i po uplynutí jednoho roku od úmrtí manžela (manželky), je existence invalidity třetího stupně a dosažení vyššího věku. Přijetí shora uvedeného opatření se tedy projeví i u osob, které jsou invalidní ve třetím stupni a pobírají vdovský či vdovecký důchod, kdy při změně jejich důchodu na starobní ztratí nárok na vdovský či vdovecký důchod. Dalším důsledkem tohoto opatření bude, že nárok na pozůstalostní důchod vznikne osobě v důchodovém věku pouze po dobu jednoho roku. V obou těchto případech půjde o dopady na osoby, které si vlastní výdělečnou činností již prakticky nemohou zlepšit svoji sociální situaci. Opatření se nebude týkat osob, kterým byl vdovský či vdovecký důchod přiznán před účinností této změny.

Dopad do státního rozpočtu: Uvedené opatření povede k úspoře výdajů na důchody v období od roku 2014 do roku 2030 ve výši zhruba 120 mld. Kč.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zrušení doživotní výplaty V a VD důchodu	0,0	0,0	0,0	0,6	1,7	2,8	4,0	5,1	6,1	7,3

Časová realizovatelnost: Platnost 2013. Účinnost je nutné konzultovat s ČSSZ s ohledem na její připravenost.

3) Opatření v oblasti pojistného a daní.

a) Souběh důchodu a příjmu z výdělečné činnosti bude řešen nepřímo prostřednictvím daňové soustavy.

Komentář MF: Doposud z hlediska daňového nebyl poživatel důchodu (starobního nebo invalidního) nijak znevýhodňován (pomineme-li limit pro osvobození důchodu) v situaci, kdy vedle důchodu dosahoval ještě dalších zdanitelných příjmů, a to včetně toho, že stejně jako ostatním poplatníkům byl i těmto poplatníkům přiznán nárok na slevu na dani na poplatníka. Na základě Koaliční smlouvy a následného Programového prohlášení vlády byl do připravované novely zákona o daních z příjmů (v současné době předložen k projednání vládě, resp. LRV) zahrnut i novelizační bod, podle kterého se osvobození příjmů pravidelně vyplácených důchodů a penzí podle § 4 odst. 1 písm. h) zákona o daních z příjmů nepoužije v případě, kdy součet příjmů podle § 6 (s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně) a dílčích základů daně podle § 7 a 9 u poplatníka přesáhne ve zdaňovacím období částku 840 000 Kč.

b) Snížení pojistné sazby (28%) o 5 p.b. (na 23%) kompenzované fiskálně sjednocením sazeb DPH na úrovni 19 %. Z těchto daňových zdrojů (cca 50 mld. Kč) bude částečně hrazeno pojistné na financování náhradních dob pojištění a transformační náklady vytvoření kapitalizačního pilíře.

Tento krok bude mít pozitivní dopad na trh práce a na ekonomický růst. Současně částečně sníží hrozící mezigenerační nespravedlnost i rozdíly v postavení OSVČ a zaměstnanců při placení pojistného a omezí motivace k vyhýbání se placení pojistného.

Komentář MF: Bylo by vhodné specifikovat, zda se sníží odvod pouze pro zaměstnavatele (sníží se jejich mzdové náklady) nebo pouze pro zaměstnance (zvýší se jeho čistá mzda) nebo pro oba. Bude se snížení týkat i OSVČ? V ideálním případě lze počítat s výnosem cca 50 mld.

Kč při zavedení jednotné sazby daně z přidané hodnoty ve výši 19 procent, ale je nutné blíže specifikovat snížení pojistné sazby a dopad snížení sazby pojistného na disponibilní důchod. Pokud by dopad snížení pojistné sazby na disponibilní důchod byl slabý lze počítat s nižším výnosem ze zavedení jednotné sazby DPH než uvedených 50 mld. Kč.

c) Zavedení bonusu od dětí ve výši 2 % vyměřovacího základu pro pojistné.

Popis zadání: Pojištěncům bude umožněno zvýšit příjmy svých rodičů, a to o 2 % svého vyměřovacího základu. Podmínkou bude, že rodič je poživitelem starobního důchodu. Tato možnost se nevztahuje na poživitele invalidního důchodu.

Dopad do státního rozpočtu: Vyvolá každoroční dodatečné výdaje spojené s výplatou tohoto zvýšení. V období do roku 2030 se odhadují na částku mezi 400 – 500 mld. Kč Plus další administrativní náklady, které vyčíslí ČSSZ.

Časová realizovatelnost: Příprava detailního konceptu řešení 2012. Účinnost je závislá na schválení konceptu řešení a na připravenosti ČSSZ.

B. Vytvoření kapitalizačního individuálního fondového pilíře

Individuální kapitalizační pilíř je navrhován jako povinný pro občany ve věku do 40 let (doporučení tzv. Bezděkovy komise), a dále jako dobrovolný pro občany v rozmezí 40 a 50 let věku. Bude sloužit k akumulaci úspor a následné výplatě doživotní penze (anuity). Prostředky budou vedeny na individuálních účtech a budou investovány soukromými, specializovanými, licencovanými správci dle individuální volby jednotlivých občanů, plátců důchodového pojištění.

Mezi hlavní výhody vytvoření kapitalizačního pilíře lze považovat snížení závislosti na politicích a jejich rozhodování. U financování výhradně průběžným systémem jsou budoucí penzisté závislí výhradně na politickém rozhodnutí o výši pojistného, vzorci pro výpočet nově přiznávaných penzí a o valorizaci penzí. Doplnění průběžného systému o systém kapitálového spoření snižujeme toto riziko vzhledem k tomu, že výše penze ze spořicího systému není závislá na politických rozhodnutích, ale na zhodnocení individuálních účtů na kapitálových trzích. Dále se jedná o snížení závislosti budoucích penzistů na podílu občanů aktuálně placících důchodové pojištění (daň) - tj. snížení demografického rizika vyplývajícího ze stárnutí populace

• Účast ve II. pilíři.

Popis zadání: Pro pojištěnce mladší 40 let v roce startu reformy bude účast ve II. pilíři povinná. Do 6 měsíců od startu reformy se budou moci občané přihlásit do jedné z licencovaných Penzijních společností. Mezi Penzijní společností a občanem vznikne individuální smluvní vztah. Ti, kteří si žádnou Penzijní společnost ani účastnický fond nevyberou, budou na konci rozhodného období od startu reformy, či do 6 měsíců od započetí plateb na sociální pojištění (u nově vstupujících na pracovní trh) přiřazeni do garantovaného účastnického fondu investujícího výhradně do státních cenných papírů ČR. Penzijní společnost pro tyto klienty bude vybírat MF na základě veřejného tendru. Tendr pro nově vstupující na trh práce bude MF každý rok opakovat. Jediným kritériem bude nejvyšší částka za klienta zaplacená do státního rozpočtu. Změna Penzijní společnosti bude možná na základě žádosti účastníka jednou ročně. Změna účastnického fondu v rámci Penzijní společnosti nebude omezena.

Ostatním osobám ve věku 40 až 50 k datu startu reformy bude umožněno se účastnit na základě svého rozhodnutí. Rozhodnout se můžou kdykoli po zahájení reformy s omezením daným aktuálním věkem (tj. do věku 50 let). V případě revokace rozhodnutí budou prostředky převedeny do státního rozpočtu bez vlivu na výpočet penze z průběžného systému. Za dobu účasti ve II. pilíři bude proporcionálně snížen důchod ze základního průběžně financovaného důchodového pojištění.

Výhody řešení: Zachování univerzality a jednotnosti povinného důchodového pojištění, lepší „řiditelnost“ a předvídatelnost reformy a procesů. Vzhledem k tomu, že systému se budou účastnit všichni z definované věkové skupiny, je možné zkrátit transformační období. Mimo

jiné se jedná o vhodnější prostředí pro eliminaci nákladů finančních zprostředkovatelů. Povinné spoření je ve své podstatě je mnohem sociálnější než dobrovolný systém a nepovede k výrazné sociální diferenciaci budoucích důchodců. Taktéž potřeba garance je řešena možností zvolení „bezrizikového profilu“. V takovémto případě by občan investoval s rizikem státu, tj. stát by „garantoval“ návratnost vložených prostředků

• **Odvody do II. pilíře.**

Popis zadání: Dojde ke snížení pojistného placeného do základního průběžně financovaného důchodového pojištění o 3 až 5% bodů a tyto prostředky budou prostřednictvím správy sociálního zabezpečení (následně jednotným inkasním místem) na měsíční bázi odváděny na individuální účet u Penzijní společnosti dle individuálního výběru občana. Alternativně mohou být zaměstnavatelem odesílány přímo na účet Penzijní společnosti (viz. schéma vztahů – příloha B1). V roce náběhu reformy bude maximální možná výše procentního odvodu do kapitalizačního pilíře 3%, za 3 roky 4% a za další 3 roky 5%.

Dopad do státního rozpočtu: Vyvolá tranzitivní náklady. Financování tranzitivních nákladů bude probíhat kombinací využití finančních rezerv firem se státní účastí a dodatečných zdrojů plynoucích ze sjednocení DPH.

• **Institucionální uspořádání.**

II. pilíř je zajišťován licencovanými správci – Penzijními společnostmi.

Popis zadání: Pojištěnec uzavírá individuální smlouvu s licencovaným správcem – penzijní společností a volí investiční profil – účastnický fond. Licenci pro působení v kapitalizačním pilíři vydává po splnění zákonných podmínek ČNB. Dozor nad správci vykonává ČNB. Penzijní společností se může stát:

- Nově založená společnost plní podmínky Zákona o penzijních společnostech
- Transformovaný stávající penzijní fond (dle Zákona o penzijním připojištění se státním připojištění), plní podmínky Zákona o transformaci penzijních fondů podle zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

• **Podmínky pro správce.**

Popis zadání – spořicí fáze: Penzijní společnost bude mít oddělen majetek akcionářů od majetku klientů (dále jen účastníků). Penzijní společnost bude mít minimálně čtyři investiční profily – účastnické fondy: konzervativní, smíšený, dynamický a profil státních cenných papírů ČR. Penzijní společnost povede každému klientovi na denní bázi oceňovaný individuální účet, s oddělenou evidencí příspěvků a zhodnocení. Minimálně jednou ročně bude mít povinnost

informovat účastníka v definované struktuře o výkonnosti všech fondů i individuálního účastnického účtu. V případě přijetí žádosti o transfer prostředků do jiného investičního profilu bude mít správce povinnost tuto změnu učinit maximálně do tří dnů od obdržení rozhodnutí. V případě žádosti o převod do jiné správcovské společnosti bude mít povinnost převést prostředky maximálně do tří měsíců od přijetí žádosti a současně bude mít správce povinnost vygenerovat účastníkovy vyúčtování o správě. V případě úmrtí osoby ve fázi spoření je možné určit obmyšlenou osobu.

Penzijní společnost bude mít právo na úplatu za obhospodařování (tzv. asset management fee) od jednotlivých účastnických fondů maximálně ve výši 2 % z hodnoty aktiv. Hodnota úplaty za správu bude ze zákona garantována minimálně na období 5 let. Mimo tento poplatek nebude mít Penzijní společnost nárok na jakoukoli úhradu jiných než zákonem definovaných nákladů. Penzijní společnost bude mít omezení na investice realizované v rámci finanční skupiny maximálně ve výši 20 % z hodnoty portfolia účastnického fondu. Penzijní společnost si na investiční činnost může najmout licencovanou Asset management společnost, Investiční společnost a Obchodníka s cennými papíry. Nad činností Penzijní společnosti bude vedle ČNB dohlížet i Depozitář. Úhrada nákladů spojených s outsourcingem činností je součástí úplaty za správu Penzijní společnosti. Penzijní společnost podléhá dani z příjmu právnických osob.

Popis zadání – výplatní fáze: Nárok na převod prostředků vzniká dožitím věku 65 let. Po dosažení věku nároku na výplatu naspořených prostředků rozhodne účastník o jejich převodu do licencované Životní pojišťovny, která bude mít pro účastníky penzijního spoření podobu pouze doživotní anuity. Schopnost poskytovatelů anuit dostát svým závazkům bude zajištěna prostřednictvím regulace solventnosti. Odpovídající kapitálová vybavenost by měla poskytovatele anuit a zprostředkovatele i účastníky systému dostatečně chránit proti tržním, pojistným a operačním rizikům. Výše kalkulované anuity (na základě pojiště matematických principů) a kalkulační vzorec bude za transparentních podmínek porovnatelná a povinně zveřejňovaná. Pojišťovny nebudou mít povoleno vyplácet jakoukoli formu provize za zprostředkování smlouvy o výplatě anuity. Případné finanční poradenství pro účastníka bude hrazeno z prostředků potencialního klienta pojišťovny a nikoli provizí pojišťovny ve prospěch zprostředkovatele a klient s vyšší poplatku bude dopředu transparentně písemně seznámen. Budou platit jednotné úmrtnostní tabulky vydávané ČSU odděleně pro muže a ženy bez možností aplikace korekčních koeficientů. Zákon bude určovat povinnost rozdělovat podíly na výnosech ve výplatní fázi ve výši 90 % ve prospěch klienta, max. 10 % ve prospěch pojišťovny.

Definice licenčních podmínek pro Penzijní společnosti a poskytovatele anuit – Zákon o penzijních společnostech, Zákon o transformaci penzijního připojištění se státním příspěvkem, Zákon o pojišťovnictví.

Popis zadání: Povolení k činnosti penzijní společnosti a povolení k vytvoření investičních profilů – účastnických fondů v rámci penzijního spoření bude v souladu se zákonem o kolektivním investování udělovat Česká národní banka (ČNB). Vznikne nový Zákon o penzijním spoření, jenž bude definovat účastníky penzijního spoření, podmínky vzniku a zániku penzijního spoření, podmínky převodu mezi jednotlivými penzijními společnostmi,

podmínky pro vznik nároků z penzijního spoření, podmínky pro udělení licence provozování penzijního spoření – penzijní společnosti (transformované penzijní fondy se státním příspěvkem a investiční společnosti), bude definovat okruh činností penzijní společnosti, požadavky na kapitál penzijní společnosti, nároky na vedoucí osoby, podmínky nabývání, zvyšování a pozbývání kvalifikované účasti na penzijní společnosti a ovládnutí penzijní společnosti, podmínky souhlasů s nabytím nebo zvýšením kvalifikované účasti nebo ovládnutí penzijní společnosti a jejich oznamování, posuzování kvalifikované účasti, pozbytí nebo snížení kvalifikované účasti, pravidla činnosti a hospodaření penzijní společnosti (odborná péče a obezřetný výkon činnosti), činnosti vykonávané prostřednictvím jiných osob, úplata za obhospodařování, přeměna a zrušení penzijní společnosti, depozitář, pravidla pro investiční profily – účastnické fondy a investiční limity, pravidla pro přechody mezi účastnickými fondy, pravidla pro oceňování majetku a závazků účastnických fondů, informační povinnosti, pravidla pro jednání s účastníky, podmínky dohledu ČNB atd.

Datum účinnosti zákona: 1. 1. 2012

Vznikne Zákon o transformaci penzijních fondů podle zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem. Zákon o transformaci bude definovat přechodné období a podmínky pro transformaci a oddělení majetku stávajících akcionářů od majetku klientů. Transformované penzijní fondy na penzijní společnosti budou moci vedle účastnických fondů obhospodařovat majetek stávajících klientů – účastníků dobrovolného spoření se státním příspěvkem. Nároky vyplývající z platných smluv zůstanou zachovány.

Dojde také ke změně podmínek výplaty stávající přímé podpory státu ve formě státního příspěvku tak, aby na maximální úroveň státního příspěvku (150Kč měsíčně) dosáhli klienti, kteří spoří minimálně 1500 Kč (dnes je to 500 Kč).

Definice pravidel při zapojení finančních zprostředkovatelů, definice regulace provizí a informací klientů o výši provizí.

Popis zadání: Cílem je minimalizovat náklady na finanční zprostředkovatele a umožnění maximální transparentnosti a informovanosti účastníků penzijního spoření. Za zprostředkování uzavření smlouvy mezi účastníkem a penzijní společností nemá penzijní společnost povoleno vyplácet zprostředkovateli (výjimkou jsou vlastní zaměstnanci) jakoukoli formu provize (provize, úhrada nákladů, marketingových příspěvků, atd.) Při porušení tohoto zákazu přijde penzijní společnost o licenci. Finanční zprostředkovatelé a pojišťovací poradci mohou zprostředkovat uzavření smlouvy mezi účastníkem a Penzijní společností pouze na základě písemné smlouvy mezi účastníkem a zprostředkovatelem, s tím, že úhradu za službu zprostředkování smlouvy hradí účastník, je s výší částky dopředu písemně seznámen a souhlasí s ní.

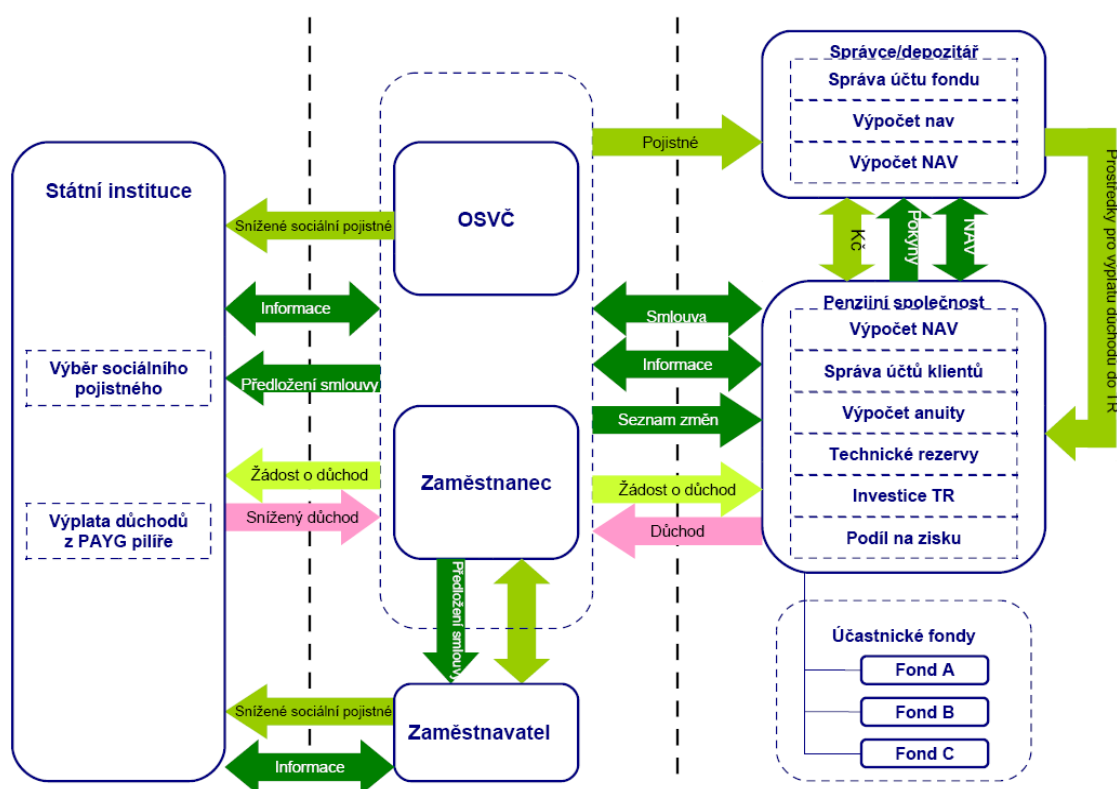
Přílohy B1 – B5

Příloha B1

Schéma vztahů II. pilíř

Existenci smlouvy mezi Účastníkem a Penzijní společností, kdy Penzijní společnost na základě této smlouvy plní všechny povinnosti od výběru prostředků přes správu aktiv. Kalkulaci a výplatu anuit budou provádět specializované životní pojišťovny.

Struktura a vztahy jsou patrné z následujícího obrázku:

Vztah mezi pojištěncem a provozovatelem důchodového pojištění je přímý. Zaměstnanec nebo OSVČ si na trhu penzijních produktů podle svých preferencí zvolí poskytovatele služeb (penzijní společnost) a uzavře s ním smlouvu. Na základě této smlouvy odvádí ze svých soukromých prostředků pojistné na účet vybrané penzijní společnosti vedený u depozitáře této společnosti. Pojistné je ve spořicí fázi investováno dle požadavků klienta v rámci některého z nabízených účastnických fondů. Účty jednotlivých klientů jsou vedeny penzijní společností a samotná správa aktiv je prováděna Penzijní společností nebo spolupracující investiční společností či asset management společností.

V okamžiku, kdy nastane pojistná událost (žádost o výplatu důchodu), jsou prostředky převedeny z účastnického fondu do technických rezerv životní pojišťovny, čímž je zahájena výplatní fáze. Životní pojišťovna provede výpočet anuity, kterou následně vyplácí pojištěnci, a prostředky technických rezerv podle daných pravidel investuje.

Souběžně, avšak odděleně, je občan subjektem státního důchodového pojištění v prvním pilíři. Po uzavření smlouvy s penzijní společností předloží zaměstnanec tuto smlouvu mzdové účtárně zaměstnavatele a rovněž nositeli pojištění (ČSSZ). OSVČ zajistí pouze předložení nositeli pojištění. Od okamžiku, kdy jsou zúčastněné subjekty takto informovány o účasti pojištěnce ve druhém pilíři, odvádí zaměstnavatel, resp. OSVČ pojistné na důchodové pojištění snížené o příslušnou část. Po podání žádosti o přiznání důchodu je účastníkovi pojištění vypočten důchod, který je zkrácen o část odpovídající délce účasti v druhém pilíři.

Činností nositele státního pojištění se tento model nedotýká, nadále spravuje PAYG pilíř, pouze mírně upravuje oblast výpočtu důchodu.

Pravidla pro klasifikaci investičních strategií

Konzervativní strategie

Pro definici konzervativní strategie lze využít definici z návrhu zákona o penzijním spoření. Podle tohoto návrhu konzervativní fond investuje pouze do následujících instrumentů:

- nástrojů peněžního trhu, dluhopisů nebo obdobných cenných papírů představujících právo na splacení dlužné částky, jejichž emitentem je členský stát, Česká národní banka, Evropská centrální banka, Evropská investiční banka, Světová banka, Mezinárodní měnový fond, jiná mezinárodní finanční instituce, jejíž závazky jsou zaručeny státy, které jsou jejími členy, a která je uvedena v seznamu České národní banky,
- dluhopisů nebo obdobných cenných papírů představujících právo na splacení dlužné částky, jejichž hodnocení kvality (rating) patří mezi 5 nejlepších ratingových hodnocení v investičním stupni a je vydáno ratingovou agenturou, která je zapsána do seznamu ratingových agentur uznaných Českou národní bankou, ☒ cenných papírů fondu peněžního trhu, který splňuje vymezené podmínky,
- vkladů, se kterými je možno volně nakládat, nebo termínových vkladů se lhůtou splatnosti nejdéle 1 rok u regulované banky.

Součástí této strategie bude i (ultra konzervativní) možnost, že jsou veškeré prostředky investovány pouze do státních dluhopisů ČR, tj. nesoucí v sobě výnosovou a kreditní garanci českého státu.

Smíšená strategie

Pro definici smíšené strategie lze využít definici z návrhu zákona o penzijním spoření. Podle tohoto návrhu smíšený fond investuje pouze do následujících instrumentů:

- nástrojů peněžního trhu, dluhopisů nebo obdobných cenných papírů představujících právo na splacení dlužné částky, jejichž emitentem je členský stát, Česká národní banka, Evropská centrální banka, Evropská investiční banka, Světová banka, Mezinárodní měnový fond, jiná mezinárodní finanční instituce, jejíž závazky jsou zaručeny státy, které jsou jejími členy, a která je uvedena v seznamu České národní banky,
- dluhopisů nebo obdobných cenných papírů představujících právo na splacení dlužné částky, jejichž hodnocení kvality (rating) patří mezi 7 nejlepších ratingových hodnocení v investičním stupni a je vydáno ratingovou agenturou, která je zapsána do seznamu ratingových agentur uznaných Českou národní bankou,
- akcií nebo obdobných cenných papírů představujících podíl na právnické osobě přijaté k obchodování na regulovaném trhu se sídlem v členském státě Evropské unie,
- cenných papírů vydaných standardním fondem podle zákona upravujícího kolektivní investování nebo zahraničním standardním fondem podle srovnatelného právního předpisu upravujícího kolektivní investování,

- vkladů, se kterými je možno volně nakládat, nebo termínovaných vkladů se lhůtou splatnosti nejdéle 1 rok u regulované banky.

Smíšený fond investuje nejvýše 40% hodnoty svého majetku do akcií nebo obdobných cenných papírů.

Dynamická strategie

Pro definici dynamické strategie lze využít definici z návrhu zákona o penzijním spoření. Podle tohoto návrhu dynamický fond investuje pouze do následujících instrumentů:

- nástrojů peněžního trhu, dluhopisů nebo obdobných cenných papírů představujících právo na splacení dlužné částky, jejichž emitentem je členský stát, Česká národní banka, Evropská centrální banka, Evropská investiční banka, Světová banka, Mezinárodní měnový fond, jiná mezinárodní finanční instituce, jejíž závazky jsou zaručeny státy, které jsou jejími členy, a která je uvedena v seznamu České národní banky,
- dluhopisů nebo obdobných cenných papírů představujících právo na splacení dlužné částky, jejichž hodnocení kvality (rating) patří mezi 10 nejlepších ratingových hodnocení v investičním stupni a je vydáno ratingovou agenturou, která je zapsána do seznamu ratingových agentur uznaných Českou národní bankou,
- akcií nebo obdobných cenných papírů představujících podíl na právnické osobě přijaté k obchodování na regulovaném trhu se sídlem v členském státě Evropské unie, cenných papírů vydaných standardním fondem podle zákona upravujícího kolektivní investování nebo zahraničním standardním fondem podle srovnatelného právního předpisu upravujícího kolektivní investování,
- vkladů, se kterými je možno volně nakládat, nebo termínovaných vkladů se lhůtou splatnosti nejdéle 1 rok u regulované banky.

Dynamický fond investuje nejvýše 80% hodnoty svého majetku do akcií nebo obdobných cenných papírů. Investiční společnost musí povinně registrovat tento fond.

Licenční podmínky pro poskytovatele anuit

Poskytovatel anuit bude moci nabízet anuity v rámci fondově financovaného pilíře, pokud úspěšně projde následujícími kroky licenčního procesu:

1. Poskytovatel anuit získal v souladu se zákonem o pojišťovnictví povolení provozovat pojišťovací činnost v odvětví důchodového pojištění v rámci životních pojištění .
2. Poskytovatel anuit získá povolení poskytovat doživotní důchody (anuity) v rámci fondově financovaného pilíře, které spočívá ve splnění dodatečných licenčních podmínek nad rámec zákona o pojišťovnictví.

Anuity budou moci nabízet pouze životní pojišťovny, které získaly povolení provozovat činnost na základě zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Ten stanoví podmínky pro povolení k činnosti pojišťovny. Povolení vydává ČNB. Kromě obecných podmínek definovaných Zákonem o pojišťovnictví budou existovat i dodatečné podmínky pro povolení činnosti poskytovatele anuit v rámci fondově financovaného pilíře. Povolení k poskytování anuit v rámci fondově financovaného pilíře bude vydávat ČNB. Dodatečné licenční podmínky stanoví:

- ☒ Pojišťovna má sídlo v České republice a podléhá dohledu ze strany České národní banky.
- ☒ Pojišťovna smí nabízet účastníkům fondově financovaného pilíře pouze předem definovaný produkt.
- ☒ Pojišťovna musí ke stanovenému datu a ve stanovené struktuře zveřejňovat kotace anuit.
- ☒ Kotace anuit je závazná a pojišťovna se od ní nemůže při poskytnutí anuity jakýmkoliv způsobem odchýlit. Pojišťovna nemůže odmítnout poskytnutí anuity z důvodu nízké částky jednorázového pojistného.
- ☒ Pojišťovna si nesmí v průběhu výplaty anuity strhávat z vypláceného důchodu jakékoliv další náklady.
- ☒ Pojišťovna musí odděleně vykazovat finanční umístění technických rezerv k anuitám.

Výše uvedené dodatečné podmínky budou obsaženy ve zvláštním zákoně. Některé dodatečné podmínky mohou být přesně vymezeny v samostatné vyhlášce (zejména vlastnosti produktu, interval a datum zveřejňování kotací, metodika obezřetného vykazování závazků apod.)

Povolení k poskytování produktu bude udělovat Česká národní banka (ČNB). Ta prověří, zda žadatel splňuje podmínky definované Zákonem o pojišťovnictví a dodatečné podmínky.

Poskytovat anuity v rámci fondově financovaného pilíře budou moci pouze životní pojišťovny, které získaly povolení k činnosti v odvětví důchodového pojištění podle zákona o pojišťovnictví, splnily dodatečné licenční podmínky a získaly od ČNB povolení k poskytování anuit v rámci fondově financovaného pilíře.

Dohled nad plněním povinností pojišťovny poskytující anuity vyplývajících ze Zákona o pojišťovnictví a zákona o penzijních společnostech bude vykonávat ČNB. Ta bude pověřena i dohledem nad plněním některých dalších povinností stanovených v příslušných prováděcích vyhláškách.

V případě porušení zákona a neplnění povinností z nich vyplývajících může dohled odejmout licenci poskytovateli anuit.

Výše poplatků za správu

Penzijní společnost si účtuje úplatu za obhospodařování majetku. Její výše je daná procentem čistého obchodního jmění za rok. Penzijní společnosti nebude dovoleno kotovat rozdílnou cenu na nákup a prodej podílových listů. Kromě úplaty za obhospodařování majetku může Penzijní společnost v souladu se zákonem o kolektivní investování uhrazovat z majetku fondu i vybrané náklady třetím osobám. Jedná se o náklady, které hradí Penzijní společnost v souvislosti se správou účastnických fondů třetím osobám, zejména úplatu za výkon činnosti depozitáře a auditora, poplatky hrazené bance, poplatky hrazené osobě provádějící vypořádání obchodů s investičními nástroji, převodním místům, obchodníkům s cennými papíry.

Statut účastnického fondu musí přesně vymezit náklady, které jsou strhávány z majetku fondu a nejsou tudíž hrazeny z úplaty za obhospodařování majetku. Tyto náklady pak vstupují do výpočtu ukazatele celkových nákladů (TER). Přesné vymezení obsahuje vyhláška č. 482/2006 Sb., o minimálních náležitostech statutu a povinných náležitostech zjednodušeného statutu fondu kolektivního investování.

Z hlediska zachování možnosti regulovat nákladovost fondově financovaného pilíře budou stanovena pravidla pro určení maximální výše poplatku za správu. V zájmu vytvoření stabilního prostředí pro investory bude výše úplaty zafixována minimálně na dobu 5 let od spuštění reformy.

Informační povinnost

Účastnické fondy povinnost vést na denní bázi evidenci hodnoty podílového listu. Vedle toho bude Penzijní společnost poskytovat účastníkům následující informace pro rozhodování o volbě fondu:

Přehled účastnických fondů obsahující základní informace o účastnických fondech v členění podle typu fondu, zejména:

o denní hodnota PL za posledních 5 let, popř. od vzniku fondu, je-li historie fondu kratší (stejný princip je aplikován i v dalších obdobných případech),

o výnosnost definovaná jako procentní změna hodnoty PL za posledních 5 let,

o volatilita měřená směrodatnou odchylkou výnosnosti,

o poplatek za správu,

o ukazatel celkových nákladů TER,

o rozpad TER na jednotlivé složky nákladů (jako % čistého obchodního jmění i v absolutní výši).

Katalog účastnických fondů obsahující detailnější informace o fondech v členění podle typu fondu, ve kterém bude zakázáno použití hodnotících slovních spojení (jako např. nejlepší fond apod.). Tento katalog bude obsahovat následující informace:

o datum založení fondu,

o popis investiční politiky,

o popis finančních instrumentů v portfoliu fondu,

o jméno osoby správce podílového fondu,

o kvalifikace osoby správce,

o denní hodnota PL za posledních 5 let,k

o obrat fondu za posledních 5 let,

o objem aktiv za posledních 5 let,

o 10 největších majetkových účastí a jejich procento na celkových aktivech fondu.

Katalog Penzijních společností, ve kterém bude zakázáno použití hodnotících slovních spojení (jako např. nejlepší Penzijní společnost apod.). Tento katalog bude obsahovat následující informace:

o kontaktní údaje,

o celkový počet zaměstnanců,

o celkový objem aktiv pod správou,

o celkový počet fondů,

o počet fondů a aktiva fondů podle kategorií (konzervativní, smíšený, dynamický, garantovaný).

Tyto informace budou Penzijní společnosti povinny v definované struktuře a čase zveřejňovat. Věcnou správnost (zejména hodnota čistého obchodního jmění, nákladovost v podobě TER apod.) bude kontrolovat dohledový orgán.

Penzijní společnost bude mít povinnost informovat účastníka 5 let před dosažením statutárního věku pro odchod do důchodu o vhodnosti investovat prostředky formou konzervativní investiční strategie (tj. v konzervativním fondu, nebo v garantovaném fondu). Tuto informaci bude zasílat účastníkovi jedenkrát ročně až do jeho odchodu do důchodu.